

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. V. Corollaria notatu digna

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

271 Obijciuntur secundò: Totius legis naturæ observantia est opus naturale entitativè: Ergo pro sui principio gratiam habitualem nequit exigere. Antecedens est certum, Consequentia verò probatur. Nam eo ipso quod actus pro sui principio formam entitativè supernaturalem expofcat, excedit facultatem naturæ, & consequenter in sua entitate supernaturalis est.

276 Respondeo concessio Antecedente, distinguendo Consequens: pro sui principio gratiam habitualem nequit exigere, per se & tanquam principium eliciens, concedo: ex suppositione peccati, & ut principium expediens, seu removendus culpa impedimentum, nego. Vel secundò distinguo Consequens; nequit exigere gratiam habitualem, ut principium sui physicum, concedo: ut principium morale, removens ab homine statum positivè indignitatis respectu auxiliorum gratiæ, quæ ad totius legis naturæ observantiam requiruntur, nego. Hæ solutiones patent ex dictis probando secundam partem conclusionis.

277 Obijciuntur tertio: Gratia habitualis, cum intra ordinem supernaturalem se habeat per modum naturæ, non est ad operandum, sed ad essendum, nec movet potentias animæ ad suos actus eliciendos, sed duntaxat animam sanctificat, & mundat à macula peccati: unde quantumvis homo sit sine peccato, & gratia habituali exornatus, debilis est ad boni operationem, nisi auxilio actuali & sanctâ cogitatione moveatur, & adjuvetur: Ergo gratiâ necessaria ad legis naturæ observantiam, non est habitualis, sed actualis, in sanctâ cogitatione & pia voluntatis motione consistens.

278 Respondeo concessio Antecedente, negando Consequentiam: nam per peccatum duas infirmitates contraximus: alteram in parte superiori, per aversionem à Deo ut ultimo fine: alteram in parte inferiori, per inobedientiam & rebellionem ipsius ad superiorem; & ratione utriusque debiles ad operandum remanemus. Cum enim vires voluntatis ad bene operandum organa media, ex affectu ad finem sumantur, consequens est, ut parte superiori à Deo per peccatum aversa, languescant ac deficiant voluntatis vires ad rectè operandum, & ad observanda divina mandata: unde ut fortis reddatur, debet tolli aversio à Deo ut ultimo fine, quæ non nisi per gratiam habitualem auferri potest. Quare licet gratia habitualis non prærequiratur tanquam virtus per se & necessariò adjuvans ad observanda naturalia præcepta, exigitur tamen ut removens prohibens dilectionem Dei, per quam voluntas firma redditur ad operandum, & ut constituens subiectum habile & congruum, ut connaturaliter ipsi dentur auxilia ad continuam legis observationem necessaria, sicut in probatione secundæ partis conclusionis declaravimus.

§. V.

Corollaria notatu digna.

279 EX dictis inferes primò, hominem conditum in puris naturalibus non posse viribus suis naturæ observare omnia præcepta legis naturalis: nam in illo statu pateretur eandem rebellionem appetitus sensitivi contra rationem, quam patitur in statu naturæ corruptæ; solumque est discrimen, quod rebellio in illo statu haberet rationem conditionis naturalis in hoc verò haberet rationem poenæ, vulneris, & aegritudinis.

Item, IV.

Inferes secundò, Deum homini constituto in illo statu datum fore auxilium, quo posset observare totam legem naturalem: quia ad suavitatem divinæ providentiæ pertinere, non relinquere hominem tam imperfectum, ut non posset observare totam legem naturæ, suumque finem naturalem consequi, ut in Tractatu de statu hominis, ad 2. in res. ad 1. obiect. 281

Inferes tertio, huiusmodi auxilium esse quidem speciale intra ordinem naturæ, hominique in tali statu debitum: sed esse naturale quantum ad suam entitatem & substantiam: tum quia in illo statu nihil esset entitativè supernaturale: tum etiam quia in statu naturæ lapsæ, per accidens requiritur auxilium entitativè supernaturale ad diligendum Deum ut authorem naturæ, & observanda omnia præcepta naturalia, ratione scilicet elevationis naturæ humanæ ad finem supernaturalem: in statu verò puræ naturæ homo ad talem finem non esset elevatus, sed Deum ut authorem naturæ, tanquam finem ultimum respiceret.

In quinto articulo hujus questionis, D. Thomas docet non posse hominem sine gratia vitam æternam mereri. In sexto, ut se præparet ad habitualem gratiam, non indigere ulteriori dono habituali, bene tamen auxilio gratiæ moventis: ut autem meritorie operetur, gratiâ habituali egere. In septimo, non posse hominem sine habitu gratiæ à peccato resurgere. Quorum articulorum expositionem prætermittimus, quia infra quæst. 13. & 14. de his agitur.

ARTICULUS VI.

Utrum homo lapsus sine gratia possit diu non peccare mortaliter contra præcepta naturalia?

Licet constet ex dictis articulo præcedenti 282 legatam esse necessariam ad legem naturæ implendam: quia tamen non est omnino idem implere præcepta, & non peccare; cum observatio præceptorum includat positivam operationem elicitam ab homine; non peccare verò præcisè solum importet cessationem ab actu malo, ad quam non tantum requiritur, sicut ad positivè operandum; ideo adhuc superest resolvendum, an gratia sit necessaria ad non peccandum contra præcepta legis naturæ? Unde articulus octavus hujus questionis, in quo S. Doctor quærit, *Utrum homo sine gratia possit non peccare?* non est superfluous, nec coincidit cum quarto, ubi quærit, *Utrum homo sine gratia, per suam naturam, legis præcepta implere possit?*

Addit Curiel, in observantia præceptorum duplicem reperiri difficultatem, unam veluti objectivam, quæ provenit ex objectis, & propria gravitate ipsorum præceptorum, & de hac disputat S. Thomas art. 4. aliam provenientem ex continuatione & diuturnitate temporis, de qua agit art. 8. Licet enim nulla fiat expressa mentio in titulo hujus articuli, de longitudine temporis, virtute tamen explicatur, cum absolute quæritur, *Utrum homo sine gratia possit non peccare?* hoc enim non potest intelligi nisi de longo tempore, cum in brevi non occurrant multa peccata vitanda. Hoc præmissis,

Circa propositam difficultatem tres versantur præcipue Authorum sententiæ. Prima asserit 284

I 2

homi-